

doi.org/10.20883/amp.2021/7

90 lat Instytutu Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich Państwowego Instytutu Badawczego 1930-2020, pod red. Małgorzaty Zimniewskiej, Wydawnictwo Kontekst, Poznań 2021, ss. 296, il. ISBN 978-83-955777-0-3, ISBN 978-83-65275-98-1

Tradycje Instytutu Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich w Poznaniu są mało znane. Sięgają 1930 roku, kiedy Towarzystwo Lniarskie w Wilnie uruchomiło w Berezwezu pod Głębokiem Lniarską Centralną Stację Doświadczalną. Jej twórcą był prof. Janusz A. Jagmin, a celem optymalizacja siewu, nawożenia, orki i selekcji – popularnego na Litwie – lnu, a od 1933 roku również konopi. W Stacji wyhodowano oryginalne odmiany lnu i przystąpiono do pracy nad standaryzacją i kotonizacją

(upodobnieniem do bawełny) włókna lnianego. W 1945 roku Wileńszczyzna znalazła się poza granicami Polski pojałtańskiej. Dawni pracownicy Stacji przybyli do Poznania, gdzie uruchomili Lniansko-Konopną Centralną Stację Doświadczalną. Wileńskie koneksje sprawiały, że pierwsze lata jej funkcjonowania były dramatyczne. Kierującą nią prof. Jagmin zmarł z przeciążenia obowiązkami w 1948 roku, a jego następca, dr Kazimierz Pietraszkiewicz, został aresztowany przez pracowników Urzędu Bezpieczeństwa i skazany na 10 lat więzienia za działalność w Armii Krajowej na Wileńszczyźnie.

Na bazie tej Stacji w 1952 roku powstał Instytut Przemysłu Włókien Łykowych, z czasem przekształcony w Instytut Krajowych Włókien Naturalnych, a następnie w Instytut Włókien Naturalnych, który w 2008 roku połączono z Instytutem Roślin i Przetworów Zielarskich. Ta placówka również miała korzenie wileńskie, a to za sprawą pomysłodawcy, organizatora i pierwszego kierownika – prof. Wacława Strażewicza. Książka przygotowana na jubileusz 90-lecia Instytutu Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich Państwowego Instytutu Badawczego dostarcza wiedzy o jego instytucjonalnych poprzednikach, dawnej kadrze zarządzającej i osiągnięciach, ale przede wszystkim obrazuje jego obecną strukturę organizacyjną, charakteryzuje zakłady naukowe i doświadczalne, bank genów roślin włóknistych i zielarskich oraz inne jednostki, a także genezę współpracy międzynarodowej i jej rozwój. Jest cenna, ponieważ ma wartość źródłową dla historyków nauk farmaceutycznych i rolniczych bądź gospodarki. Po zapoczątkowanej w 1989 roku transformacji polityczno-gospodarczej powstało niewiele tak wyczerpujących monografii dziejów instytutów badawczych w Polsce jak omawiana książka. (m)